

ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ ΑΡΜΟΝΙΑ
Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 22 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2022
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΕΞΙ (6)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ἐλαφος εὐμεγέθης ὥρα θέρους διψῶν παραγίνεται ἐπὶ τινα πηγὴν διαυγῆ καὶ βαθεῖαν καὶ πίων ὅσον ἤθελεν προσεῖχεν τῆ τοῦ σώματος ἰδέα. Καὶ μάλιστα μὲν ἐπρηνεὶ τὴν φύσιν τῶν κεράτων ὡς κόσμος εἶη παντὶ τῷ σώματι. Ἐψεγεν δὲ τὴν τῶν σκελῶν λεπτότητα ὡς οὐχ οἶων τε ὄντων φέρειν πᾶν τὸ βάρος. Ἐν ᾧ δὲ πρὸς τούτοις ἦν, ὑλακὴ τε κυνῶν αἰφνιδίως ἀκούεται καὶ κυνηγέται πλησίον. Ὁ δὲ πρὸς φυγὴν ὥρμα καὶ μέχρις ὅπου διὰ πεδίου ἐποιεῖτο τὸν δρόμον, ἐσφωζετο ὑπὸ τῆς ὠκύτητος τῶν σκελῶν. Ἐπεὶ δὲ εἰς πυκνὴν καὶ δασεῖαν ὕλην ἐνέπεσεν, ἐμπλακέντων αὐτῷ τῶν κεράτων ἐάλω, πείρα μαθὼν ὅτι ἄρα ἄδικος ἦν τῶν ἰδίων κριτῆς ψέγων μὲν τὰ σώζοντα, ἐπαινῶν δὲ τὰ προδόντα αὐτόν.

ΘΕΜΑ Α

Α1. Σε καθεμιά ἀπὸ τις παρακάτω προτάσεις να γράψετε αν εἶναι **Σωστή** ἢ

Λανθασμένη :

α) Το ελάφι, μόλις ἤπια νερό, ἐφυγε.

β) Η λέξη «κόσμος» χρησιμοποιεῖται με τὴ σημασία που ἔχει σήμερα.

γ) Το ελάφι πίστευε ὅτι τὰ λεπτά του πόδια δεν θα μπορούσαν να σηκώσουν τὸ βάρος του.

δ) Όταν μπήκε το ελάφι στο πυκνό δάσος, σώθηκε από τα κέρατά του.

ε) Η φράση του κειμένου «τά σώζοντα» αναφέρεται στα κέρατα και η φράση «τά προδόντα» στα πόδια.

στ) Στο τέλος της ιστορίας υπάρχει το επιμύθιο.

Μονάδες 4

A2. Γιατί καμάρωνε το ελάφι κοιτάζοντας την εικόνα του μέσα στο νερό; Ποιο ανατομικό χαρακτηριστικό του θεωρούσε ότι δεν ταίριαζε με τη συνολικά καλή εικόνα του;

Μονάδες 4

ΘΕΜΑ Β

B1.

α. Να αντιστοιχίσετε τα ρήματα της στήλης Α' με τα παράγωγα ουσιαστικά της στήλης Β' :

Α'	Β'
1. φυλάττω	α. τοκεύς
2. κόπτω	β. ταγός
3. τίκτω	γ. κόμμα
4. σείω	δ. φυλακή
5. τάσσω	ε. σεισμός

Μονάδες 2

β. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω λέξεις αν είναι απλές ή σύνθετες. Για τις σύνθετες λέξεις να γράψετε τα συνθετικά τους μέρη: *έπαινῶν, παραγίνεται, θέρους, σώζοντα, προδόντα, ἀκούεται, πείρα, προσεῖχεν.*

Μονάδες 2

B2.

α. Να γράψετε τα επίθετα που δίνονται στην παρένθεση στον κατάλληλο τύπο, ώστε να συμφωνούν με τα αντίστοιχα ουσιαστικά:

τῷ νεανία (σεμνός) ἢ γυνή (πονηρός)

τοῦ θανάτου (βέβαιος) τοῖς χωρίοις (ἔρημος)

τῆ θέσει (ὑψηλός) αἰ μητέρες (ἄξιος)

Μονάδες 1

β. Να βάλετε στη σωστή πτώση του ενικού ή του πληθυντικού τα ουσιαστικά που βρίσκονται σε παρένθεση:

α) Ἐν τοῖς γυμνασίοις οἱ (θεατής) τὰς
(ἀρετή) τῶν (νεανίας) θαυμάζουσιν.

β) Οἱ γεωργοὶ ἐν (οὔτος, δοτ.ενικού) τῷ οἴκῳ ποιμνία καὶ ζῶα τρέφουσι.

γ) Οἱ (στρατιώτης) ἐορτάζουσι (αὕτη, αιτιατική ενικού)
τήν.....(νίκη).

δ) Μέγα τὸ τῆςκράτος (θάλασσα).

Μονάδες 1

γ. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω φράσεις με τον κατάλληλο τύπο του ρήματος :

α. Ὑμεῖςἄλκιμοι (=ρωμαλέοι) νεανία (εἰμί, ενεστ.).

β. Οἱ δὲ πάντα τὰ φαῦλα (πράττω, παρατ.).

- γ. Πεισίστρατος τούς πλείστους νόμους τοῦ Σόλωνος (φυλάττω, παρακ.)
- δ. Οἱ στρατιῶται τρόπαιον ἐπί τοῦ λόφου (ιδρύω, υπερασ.)
- ε. Οἱ Πέρσαι πολλά κακά (διαπράττω, ἀόρ.) τοῖς Ἕλλησι.
- στ. Τί ἐν τῷ πίνακι (γράφω, μέλλ.), ὧ παῖδες;
- ζ. Οἱ Μακεδόνες (ἐκστρατεύω, ἐνεστ.) ἐπὶ τὰς Σάρδεις.

Μονάδες 2

B3. Στο παρακάτω απόσπασμα να αναγνωρίσετε συντακτικά τους υπογραμμισμένους όρους:

Ἐς δὲ τὴν ἀκρόπολιν ἐστὶν εἴσοδος μία· ἐτέραν δὲ οὐ παρέχεται· πᾶσα ἀπότομός ἐστι καὶ τεῖχος ἔχει ἐχυρόν. **Τὰ** δὲ **προπύλαια** λίθου λευκοῦ τὴν ὄροφὴν ἔχει καὶ κόσμῳ καὶ μεγέθει τῶν λίθων μέχρι γε καὶ ἐμοῦ προεῖχε. [...] Ἐντεῦθεν ἢ **θάλασσά** ἐστὶ **σύνοπτος**, καὶ ταύτη ρίψας **Αἰγεὺς** ἑαυτὸν ὡς λέγουσιν ἐτελεύτησεν.

Μονάδες 4

ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ ΑΡΜΟΝΙΑ
Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 22 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2022
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Κείμενο:

Τον άντρα, Μούσα, τον πολύτροπο να μου ανιστορήσεις, που βρέθηκε ως τα πέρατα του κόσμου να γυρνά, αφού της Τροίας

ΤΕΛΟΣ 4ΗΣ ΑΠΟ 4 ΣΕΛΙΔΕΣ

πάτησε το κάστρο το ιερό.
Γνώρισε πολιτείες πολλές, έμαθε πολλών ανθρώπων τις βουλές,
κι έζησε, καταμεσής στο πέλαγος, πάθη πολλά που τον σημάδεψαν, 5
σηκώνοντας το βάρος για τη δική του τη ζωή και των συντρόφων του
τον γυρισμό. Κι όμως δεν μπόρεσε, που τόσο επιθυμούσε,
να σώσει τους συντρόφους.
Γιατί εκείνοι χάθηκαν απ' τα δικά τους τα μεγάλα σφάλματα
νήπιοι και μωροί, που πήγαν κι έφαγαν τα βόδια 10
του υπέρλαμπρου Ήλιου· κι αυτός τους άρπαξε του γυρισμού τη μέρα.
Από όπου θες, θεά, ξεκίνα την αυτή την ιστορία, κόρη του Δία,
και πες την και σ' εμάς.
Τότε λοιπόν οι άλλοι, όσοι ξέφυγαν τον άθλιον όλεθρο, όλοι τους ήσαν 15
σπίτι τους, γλιτώνοντας κι απ' του πολέμου κι απ' της θάλασσας τη μάχη.
Μόνο εκείνον, που τον παίδευε πόθος διπλός, του γυρισμού
και της γυναίκας του, τον έκρυβε κοντά της μια νεράιδα,
η Καλυψώ, θεά σεμνή κι αρχοντική, στις θολωτές σπηλιές της,
γιατί τον ήθελε δικό της.
Κι όταν, με του καιρού τ' αλλαγμάτα, ο χρόνος ήλθε που του ορίσαν οι θεοί 20
να δει κι αυτός το σπίτι του, να φτάσει στην Ιθάκη,
ούτε κι εκεί δεν έλειψαν οι αγώνες, κι ας ήταν πια με τους δικούς του.
Ωστόσο οι θεοί τώρα τον συμπαθούσαν, όλοι εκτός του Ποσειδώνα
αυτός σφοδρό κρεμούσε τον θυμό του πάνω στον θεϊκό Οδυσσέα,
προτού πατήσει της πατρίδας του το χώμα. 25

Ερωτήσεις:

ΘΕΜΑ Α (ΜΟΝΑΔΕΣ 8)

1. Ποιο είναι το θέμα της Οδύσσειας και πώς εμφανίζεται στο πρώτο προοίμιο (στ. 1-13);

Μονάδες 4

2. Ποια είναι η δομή του πρώτου προοιμίου της Οδύσσειας (στ. 1-13); Αναφέρετε τα μέρη, το περιεχόμενό τους (περιληπτικά) και τους αντίστοιχους στίχους.

Μονάδες 4

ΘΕΜΑ Β (ΜΟΝΑΔΕΣ 6)

1. Ποια στοιχεία αντλούμε για τον χαρακτήρα και τη ζωή του Οδυσσέα από το πρώτο προοίμιο της Οδύσσειας (στ. 1-13);

Μονάδες 3

2. Ποιοι εμποδίζουν τον νόστο του Οδυσσέα και αποφάσισαν να τον βοηθήσουν;

Μονάδες 3

ΘΕΜΑ Γ (ΜΟΝΑΔΕΣ 6)

Παράλληλο κείμενο

Ποιες ομοιότητες παρουσιάζει το προοίμιο της Θεογονίας με το πρώτο προοίμιο της Οδύσσειας (στ. 1-13); Σε ποια θεότητα απευθύνονται οι επικοί ποιητές Ησίοδος και Όμηρος και γιατί την επικαλούνται;

Με τις Ελικωνιάδες Μούσες ας αρχίσει το τραγούδι μας·[...]

Κάποτε εκείνες δίδαξαν τον Ησίοδο το ωραίο τραγούδι,
την ώρα που βοσκούσε το κοπάδι του,
στου θεϊκού Ελικώνα τις πλαγιές. [...]

Μονάδες 6

